

Riksdagen
Uppteckningar
vid EU-nämndens sammanträden
2020/21:41

Tisdagen den 11 maj

---

§ 1 Fråga om medgivande till deltagande på distans

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Klockan är 13.00 och vi välkomnar er till dagens sammanträde med EU-nämnden. Det är en återrapport med statsminister Stefan Löfven från ett informellt möte i Europeiska rådet den 8 maj.

Sammanträdet är öppet och går att följa på webben. Journalister och allmänhet kan vara med på läktaren.

(Ordföranden förrättade upprop.)

Kan nämnden medge deltagande på distans av ledamöterna? Jag finner frågan med ja besvarad.

Statsministern inleder med sin återrapport, och därefter går ordet till partierna i storleksordning. Som vi brukar göra vid återrapporter är det regeringspartierna som avslutar frågerundan.

§ 2 Återrapport från informellt möte mellan stats- och regeringschefer

Statsminister Stefan Löfven (deltar via Skype)

Återrapport från informellt möte mellan stats- och regeringschefer den 8 maj 2021

Anf. 2 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr ordförande! Det portugisiska ordförandeskapet arrangerade under fredag och lördag i förra veckan ett toppmöte om sociala frågor i Porto. Mötet inleddes med en konferens tillsammans med arbetsmarknadens parter och det civila samhället, och på lördagen följde ett informellt möte i Europeiska rådet. Avslutningsvis hölls en videokonferens med Indiens premiärminister Narendra Modi.

Herr ordförande! Diskussionerna under det sociala toppmötet visade ett starkt engagemang från parterna och civilsamhället när det gäller att bidra till att genomföra de 20 principerna i den sociala pelaren. Frågor som lyftes upp var bland annat jobbskapande, sjysta villkor, god arbetsmiljö, reformer för bättre jämställdhet och vikten av att nu göra verklighet av principerna från toppmötet i Göteborg.

Arbetsmarknadens parter på EU-nivå presenterade vid mötet ett gemensamt uttalande, The Porto Commitment, och Sverige fick en framträdande roll som initiativtagare till toppmötet i Göteborg där den sociala pelaren antogs.

I de diskussioner som fördes framhöll jag vikten av att EU-samarbetet ger ett tydligt mervärde åt medborgarna. Vi behöver ett effektivt samarbete mellan medlemsstaterna och en välfungerande inre marknad men också insatser som rustar individen genom till exempel jobbfrämjande utbildning och kompetensutveckling. Sådana insatser är helt nödvändiga både för att bekämpa den pågående pandemin och för att klara den gröna och digitala omställningen.

För att få med människor i de förändringar som de här omställningarna kräver måste de veta att de har en plats, att ingen lämnas efter och att reformerna leder till bättre förutsättningar för jobb, tillväxt och välfärd – inte sämre. Det här är någonting som vi ska sträva mot i alla medlemsstater.

Samtidigt ligger de åtgärder som genomförs i och med den sociala pelaren i huvudsak inom medlemsstaternas mandat, och så ska det förbli. Kompetensförändringar i fördraget ska inte ske. Därför är det bra att vi ska fortsätta använda de verktyg som innebär att vi sätter gemensamma mål, byter erfarenheter med varandra och följer upp tillsammans.

Herr ordförande! Vid det informella mötet i Europeiska rådet fortsatte diskussionerna om den sociala pelaren mellan enbart ledarna. Den gemensamma deklARATIONEN antogs, och vi fick också en uppdatering om åtgärder relaterade till pandemibekämpningen, särskilt vad gäller vaccin och de så kallade vaccinpassen.

Herr ordförande! Mötet avslutades med en videokonferens med Indiens premiärminister Narendra Modi. Indien genomgår nu som bekant en mycket svår period och är hårt ansatt av coronapandemin. Både Sverige och EU som helhet har den senaste tiden gett bistånd för att underlätta detta svåra läge.

Jag framförde vår solidaritet med Indien i rådande pandemi och kunde också konstatera att Sverige bland annat bidrar med 200 syrekonzentratorer. Jag lyfte också upp den gröna omställningen, handelsrelationer mellan EU och Indien och gav slutligen stöd till den årliga dialog mellan EU och Indien om mänskliga rättigheter som nyligen har återupptagits.

Inför mötet hade en gemensam deklaration förhandlats fram mellan EU och Indien. Det är mycket glädjande att vi nu ska återuppta de frihandelsförhandlingar som strandade för åtta år sedan, och som ett första steg ska förhandlingar om ett investeringsskyddsavtal nu påbörjas.

Ett frihandelsavtal mellan EU och Indien skulle betyda mycket för jobben och tillväxten i Indien, EU och Sverige. Det är också bra att det ska sättas upp paneler för en fördjupad dialog mellan EU och Indien om klimat och energi.

Med det, herr ordförande, avslutar jag återrapporten från mötet.

Anf. 3 JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Tack, statsministern, för återrapporten!

Jag har följt stora delar av toppmötet i Porto – det som gick att följa – och genom intervjuer som statsministern gjorde på plats. Jag har också följt den panel som han inledde toppmötet med, och jag har lyssnat på intervjuer där andra europeiska ledare har gjort olika uttalanden. Jag tycker att man kan konstatera att det, precis som Moderaterna och Kristdemokraterna förde fram vid det senaste samrådet, självklart fanns otaliga möjligheter för statsministern att lyfta upp den viktiga frågan om minimilöner, särskilt då, vilket statsministern själv sa, Sverige hade en mycket framträdande roll under de här dagarna.

Statsministerns danska kollega skrev på Instagram före mötet att hennes klara budskap var att Danmark inte skulle acceptera tilltag i EU som riskerar att underminera det danska systemet. Vi moderater anser att statsministern borde ha haft samma inställning som sin socialdemokratiska kollega Mette Frederiksen. Det hade varit det enda rimliga.

Som jag sa försökte jag följa mötet, och jag såg att även andra ledare lyfte upp frågan. Jag undrar därför om statsministern gjorde som han sa på EU-nämndens samråd, det vill säga om frågan om minimilöner skulle komma upp skulle han vara väldigt tydlig med var Sverige står. Var statsministern det, alltså oerhört tydlig om Sveriges position?

Min andra fråga är varför han inte var lika aktiv och proaktiv som Mette Frederiksen.

Det är det här som är min poäng flera gånger om: Regeringen är inte aktiv och tar inte tillfället i akt att ta upp frågor som är av stor betydelse för Sverige – med ett undantag, och det var när man inrättade den sociala pelaren. Men det har ju knappast varit någon bra prioritering för Sverige.

Anf. 4 LUDVIG ASPLING (SD):

Herr ordförande! På grund av lite tekniska problem missade jag statsministerns återrapport. Jag hade inget ljud under tiden som han pratade. Men jag får väl använda fantasin lite – jag kan nog gissa ungefär vad han har sagt.

Portodeklarationen är ytterligare ett kvitto på att vissa av unionens ledare är villiga att helt generat använda pandemin, människors oro och

den verkliga osäkerhet som föreligger för att driva igenom förslag som man vet annars inte skulle ha en chans att få stöd av allmänheten.

Det som är på väg att hända är en total omarbetning av unionens spelregler där samarbetets själva syfte förändras utan att någon av de ledare som är ansvariga faktiskt vågar tillstå att så är fallet. Den förevändning som man använder för detta är i och för sig helt sann. Det är tveklöst så att pandemin har drabbat olika yrkesgrupper och olika länder olika hårt. Vi i Sveriges riksdag till exempel, som spenderar dagarna med att läsa eller skriva rapporter eller räkna på siffror och som får vår lön från staten eller större företag, har klarat oss relativt väl. De som jobbar i traditionella yrken eller inom besöksnäringen, restaurangbranschen eller som småföretagare har klarat sig betydligt sämre.

Situationen är naturligtvis ännu svårare för personer som redan har en svagare anknytning till arbetsmarknaden – långtidsarbetslösa eller ungdomar till exempel.

Frågan är då hur vi hjälper dessa personer och framför allt hur långt de svenska skattebetalarnas ansvar och unionens befogenheter ska sträcka sig. Det resonemang som statsministern för är ungefär att alla samhällsproblem som är kopplade till social- eller arbetsmarknadspolitik är betjänta av ingripanden från Europeiska unionen.

Det här är en rejäl förskjutning från den traditionella svenska synen på EU där regeringsföreträdare i alla fall gjorde något slags läpparnas bekännelse om vikten av subsidiaritet och budgetrestriktivitet. Man kan till exempel notera att statsministern nu återigen har skrivit under ett dokument som hänvisar till frågan om rättvisa löner, vilket kommer att göra det ännu svårare att hålla något slags fasad uppe om att man ändå egentligen är emot direktivet om minimilöner. De här dubbla budskapen gör inte Sveriges situation någon tjänst.

Vi håller naturligtvis inte med om detta. Vi tycker att den sociala pelaren, planen för implementering och även deklarationen är [ohörbart]. Den hotar balansen mellan medlemsstaterna och EU:s befogenheter och därmed unionens sammanhållning och framtid. Vi vet att just unionens befogenheter och budgetfrågan var avgörande då Storbritannien lämnade unionen. Men den historien verkar ingen riktigt komma ihåg nu.

Jag skulle vilja ställa en fråga till statsministern om just subsidiaritet. Statsministern har gång på gång understrukit att den sociala pelaren inte ger unionen några nya befogenheter. Under EU-nämndens möte inför toppmötet påstod statsministern att kommissionen inte kan lägga fram förslag utan rättslig grund, alltså utan att fördraget ger kommissionen erforderlig behörighet att föreslå lagstiftning. Jag håller inte med om det här. Jag tycker att det är ganska uppenbart att kommissionen trampar över vad som fördraget tillåter.

Jag är lite osäker på om statsministern faktiskt läser Regeringskansliets egna fakta-PM. Han borde göra det, för jag tror att han skulle bli förvånad. I Regeringskansliets faktapromemoria nummer 41, från 2021, står det så här i Arbetsmarknadsdepartementets bedömning av direktivet om minimilöner: ”Regeringen menar att det finns ett begränsat utrymme för bindande åtgärder på EU-nivå om tillräckliga minimilöner.” Det var på sidan 2. På sidan 7 står det: ”Regeringen anser att EU inte har befogenheter att fastställa lönenivåer i medlemsstaterna.”

Det här bygger naturligtvis på att artikel 153 i fördraget uttryckligen förbjuder unionen att lagstifta om löner. Trots detta ligger ett förslag på bordet som antagligen kommer att antas och som kan få allvarliga följder för Sverige. Jag skulle därför vilja fråga statsministern om han anser att unionen enligt fördraget har befogenhet att lagstifta om minimilöner på det sätt som föreslås i utkastet till direktiv. Det är en väldigt enkel ja- eller nej-fråga.

Anf. 5 ANNIKA QARLSSON (C):

Ordförande! Tack, statsministern, för återrapporten från helgens möte!

På EU-nämnden den senaste gången gjorde statsministern en lång föredragning där han beskrev de 20 principerna som ligger till grund för den sociala pelaren. Innehållet i de 20 principerna kan man fullt ut ställa sig bakom. Det vi hela tiden har varnat för och det vi oroas över är att kompetensen ska flyttas någon annanstans, för det är nationellt ansvar, och det är nationell kompetens.

Väldigt många gånger när vi har dessa diskussioner lutar man sig tillbaka och säger: Nej, men det finns inte någon annan kompetens. Det är inte någon förflyttning av någonting. Ändå kan vi se att just den sociala pelaren används som argument när nya förslag nu läggs fram. Minimilönerna är ett exempel, men det kommer fler saker på detta område. Därför blir det väldigt olyckligt att det sker, trots att det inte är någon förflyttning av kompetens som är gjord. Det används i alla fall.

Det riskerar att försvaga tilliten och tilltron till hela systemet. Därför är det oerhört viktigt och väsentligt att det också blir så i verkligheten som det är sagt.

Jag har en konkret fråga. I punkt 7 i deklARATIONEN står det att genomförandet av principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter kommer att vara avgörande för att säkerställa att fler och bättre arbetstillfällen för alla skapas inom ramen för en inkluderande återhämtning. På vilket sätt kommer regeringen att arbeta på nationell nivå för att implementering av den sociala pelaren ska ske med bäring på den ekonomiska återhämtningen utan att undergräva den svenska modellen? Det är ju det som är sagt i det här dokumentet.

Stöder regeringen den ambition som uttrycktes av flera regeringschefer? Det var flera regeringschefer i Porto som uttryckte att de ville permanenta SURE. Vad kommer det i så fall att få för betydelse för och inverkan på Sverige?

Anf. 6 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ordförande! Tack, statsministern, för återrapporten!

Jag vill börja med att ställa en fråga om mötet med Indien. Redan förra året, i höstas någon gång, önskade Indien och Sydafrika att patenträttigheterna för vaccinet skulle luckras upp så att de skulle ha möjlighet att producera vaccinet på hemmaplan. Det har bland annat EU hållit emot. Förra veckan uttryckte Ursula von der Leyen att det fanns en öppning, att EU skulle kunna tänka sig att säga ja. Även svenska ministrar har uttryckt sig på liknande sätt. Jag skulle därför vilja fråga vilket besked ni kunde ge Indien i den frågan under mötet med Indien, om frågan kom upp.

När det gäller den sociala pelaren vill jag upprepa det jag sa i EU-nämnden inför detta möte. Vänsterpartiet ser väldigt positivt på den sociala pelaren. EU har i alltför många år fokuserat på varor och tjänster och satt storföretagen framför människor i sina åtgärder. Därför är det välkommet att EU nu talar om fattigdomsminskning, kompetensutveckling, jämställdhet, arbetsmiljö, rättvisa löner och så vidare.

Men det finns också i papperet en uppräknig av särskilt utsatta samhällsgrupper. Det jag saknar i den uppräknigen är romer och andra diskriminerade minoriteter. Jag konstaterar också att rasismen inte nämns med något ord i papperet. Inte heller nämns några av de allra mest utsatta i våra samhällen, nämligen flyktingar. Det är de som i stor utsträckning är utestängda och som drabbas av långtidsarbetslöshet, till exempel. Till stor del är det så på grund av den rasism som finns både här i Sverige och i EU:s övriga medlemsstater. Jag vill därför fråga statsministern om rasismen och den diskriminering som drabbar många invandrargrupper diskuterades på toppmötet och varför det inte ses som en viktig del av den sociala pelaren.

En annan fråga jag har är: Nämndes hbtq-personers rättigheter på något sätt? Jag hade också en fråga om minimilöner, men jag tror att statsministern kommer att svara på tidigare frågor om det.

Anf. 7 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr ordförande! Får jag först be Ilona Szatmari Waldau upprepa första frågan. Jag uppfattade tyvärr inte den första frågan.

Anf. 8 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ordförande! Den första frågan gällde de diskussioner som har förts från Indien och Sydafrika om att luckra upp patenträttigheterna för vaccin. USA och EU och även svenska ministrar har sagt att man kan tänka sig att säga ja till detta. Kom det upp i diskussionen med Indien? Vilket besked gav EU i så fall till Indien?

Anf. 9 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr ordförande! Ja, då uppfattade jag det. Vi börjar med Jessika Roswall och minimilöner. Ja, det är precis samma inställning. Jag vet inte riktigt hur många gånger jag ska säga det. Under min medverkan, till exempel, i inledningen kom den frågan inte upp. Däremot är det klart att den nämndes i andra sammanhang under hela konferensens gång. Och i precis alla sammanhang när den kommer upp ger jag uttryck för exakt samma sak, att vi inte tycker att det ska regleras på det sättet. Det är också det som är svaret till Ludvig Aspling här, att vi driver precis det.

Sedan blir det ytterst en prövning om det är möjligt eller inte, en rättslig prövning. Vi har vår inställning. Vi driver den. Den är samma som Danmarks. Vi driver den tillsammans. Det är samma svar. Jag har nämnt det ett antal gånger.

Inte proaktiv, sägs det från moderat håll. Det är det som är fel. Vi driver detta tillsammans med parterna. Vi har samma uppfattning, och vi driver detta på vårt sätt. Jag har tagit upp frågan med kommissionens ordförande, med Europeiska rådets ordförande, med ansvarig kommissionär och med andra som jag har pratat med vid ett otal tillfällen. Och jag fortsätter att göra så. Så har också utrikesministern och EU-ministern gjort. Så har

också arbetsmarknadsministern gjort och andra statsråd som eventuellt har berört den här frågan. Och vi driver den tillsammans med arbetsmarknadens parter här i Sverige. Vi är helt överens om den frågan.

Ludvig Aspling hade uppenbart inte hört mitt första inlägg om alla problem, om de ska lösas på EU-nivå. Nej, det var precis det jag sa inte ska göras, utan det är subsidiaritet som gäller. Det kommer att vara så, och det har säkert varit så genom tiderna. Från tid till annan har olika frågor prövats. Det har prövats huruvida det är kommissionens rättighet att lägga fram sådana förslag. Det är nog varken första eller sista gången. Jag kan inte det i detalj, men jag skulle gissa det. Och vi driver vår uppfattning.

Återigen: Detta har alltså inte med pelaren att göra över huvud taget. Jag tror att jag sa till EU-nämnden inför det här toppmötet: Frågan om minimilöner, europeiska minimilöner och EU-minimilöner hörde jag nog första gången på riktigt 2007, tio år före pelaren, på en europeisk facklig konferens. Jag har därefter hört den ett antal gånger. Det har inte med pelaren att göra, formellt sett, utan det är fördraget som förändras. Det är bara fördraget. Det är det som gäller, och det är det som möjligtvis kan förändra mandatfördelningen. Så är det. Det må vara så att man använder olika dokument för sina syften, men det är fortfarande så att det inte förändrar någon kompetens.

Sedan vänder jag mig till Ilona Szatmari Waldau. När det gäller Indien och patenträttigheterna är det sagt att vi får hålla den dörren öppen. Men det förändrar inte någonting i sak. Även om man i dag skulle säga att de här rättigheterna nu försvinner förändrar det inte något. Det tillkommer inget mer vaccin. Det måste fortfarande byggas upp produktion. Därför är huvudlinjen fortfarande att i stället se till, med de som nu finns, att vi bygger upp produktion. Det kan vara licenser. Det kan vara andra sätt att göra det. I EU-länderna finns det mer kapacitet för att bygga upp produktion och öka volymen. Det är det som är första ansatsen nu inför den nya upphandlingen som ska göras. Det handlar om att trycka upp produktionen på EU-territorium, om jag kan uttrycka mig på det sättet, och den vägen se till att säkerställa den delen.

När det gäller rasism och minoriteter menar jag naturligtvis att den här pelaren gäller alla. Det är inte acceptabelt med någon form av rasism eller diskriminering över huvud taget i EU-rätt. Detta ska naturligtvis gälla alla. Själva syftet med pelaren är att alla ska behandlas på ett korrekt sätt, också på arbetsmarknaden, och få tillträde till de olika skydden. Villkoren gäller alla och så vidare. Där finns det inget sådant undantag. Man kan möjligtvis tycka att det borde stå ännu mer om det, men det finns inget undantag. Det finns inget som säger att någon grupp inte ska omfattas av detta – tvärtom. Alla ska omfattas.

Anf. 10 SOFIA DAMM (KD):

Herr ordförande! Tack, statsministern, för återrapporten! Som vi tyvärr har kunnat konstatera otaliga gånger i riksdagen vill EU-kommissionen och ett antal medlemsländer centralisera lönebildning och sätta minimilöner. Ståndpunkten från Sveriges riksdag men även från parterna kunde inte ha varit tydligare. Förslagen riskerar att rasera den svenska arbetsmarknadsmodellen. Och undantag och olika garantier från kommissionen har tidigare visat sig ganska betydelselösa. I slutändan kommer det att vara upp till EU-domstolen att tolka och staka ut praxis.

Därför tycker jag att det är beklämmande men också talande för regeringens EU-politik att statsministern under sin medverkan i Porto inte nämnde ett ord om medlemsländernas egna ansvar och inte nämnde ett ord om minimilöner. I stället pratade statsministern om behovet av step up och återupprepade betydelsen av toppmötet i Göteborg.

Riksdagen och EU-nämnden men även LO har kritiserat regeringen för att vara otydlig och för passiv. Det blir alltmer uppenbart att regeringen inte har tagit till sig av kritiken. Man tycks tro att samma passiva och återhållsamma linje kommer att ge resultat.

Jag menar inte att statsministern skulle ha åkt ned till EU-toppmötet i Porto och bara pratat om minimilöner eller bara suttit och tjurat. Men jag tycker att man borde ha klarat av att åtminstone konstatera att det är ett faktum att socialpolitik i slutändan är medlemsländernas ansvar. Det räcker inte att bara påpeka detta i svenska medier. Man kan tydligt markera mot lagförslag samtidigt som man kommer med andra konstruktiva förslag. Jag anser att det bara är så vi kan stärka Sveriges röst i EU-samarbetet.

Om statsministern möjligen agerade konkret lite bakom kulisserna för att exempelvis samla likasinnade för att motverka kommande lagstiftning på det sociala området vore det intressant att höra lite mer om det så här framför kulisserna.

Sedan går jag vidare till mötet mellan EU:s ledare och Indiens premiärminister. Det står på Europeiska rådets hemsida att ett av de viktigaste resultaten är att EU och Indien nu ska stärka sitt samarbete med afrikanska partner. Det tycker jag låter oerhört intressant. Jag undrar om statsministern har möjlighet att utveckla vilken bedömning regeringen gör av detta, för här har vi två olika synsätt. Det är alltså ganska stor diskrepans mellan synsättet från EU:s håll och synsättet från Indiens håll.

Indien ser på Afrika mer som en kontinent med möjligheter och en källa till ekonomisk utveckling och geopolitiskt inflytande. EU ser på kontinenten mer som ett problem – det handlar om ursprung för terrorism, flyktingströmmar och fattigdom. Man har även sett på Kinas och Indiens ökade inflytande i Afrika med viss oro – en oro för att EU:s möjligheter att påverka utvecklingen därmed kommer att minska. Vill statsministern utveckla lite hur man ser på den biten?

Sedan tycker jag att frågan som ställdes av Vänsterpartiet kring det immaterialrättsliga skyddet för vaccinet är mycket intressant. Jag tyckte att Stefan Löfvens svar om att hålla dörren öppen var lite luddigt. Skulle statsministern vilja förtydliga regeringens linje när det gäller att frånga det immaterialrättsliga skyddet för vaccinet?

Anf. 11 MARIA NILSSON (L):

Herr ordförande! Jag tackar statsministern så mycket.

I detta aningen skeptiska sällskap vill jag upprepa att Liberalerna står bakom den sociala pelaren. Vi ser detta i huvudsak som något positivt. Samtidigt upprepar jag det jag sa förra gången, nämligen att vi inte ser det som något positivt med denna typ av svepande EU-lagstiftning.

Jag skulle vilja höra lite grann kring hur statsministern själv resonerar. Hur uppfattade statsministern stämningen vid toppmötet? Vad uppfattar statsministern är nästa steg för den sociala pelaren? Vi vet ju att Portugal

under ordförandeskapet har varit väldigt aktivt även i lagstiftningsfrågor, så hur ser man framtiden an?

Under det förra EU-nämndsmötet uppmanade jag statsministern att nämna specifikt romers situation inom ramen för den sociala pelaren och de diskussionerna. Jag undrar därför om statsministern gjorde det. Jag vill även poängtera att det här inte är vilken grupp som helst utan en oerhört utsatt grupp. En tredjedel av personer med romsk bakgrund i EU saknar vatten i sitt hushåll, till exempel.

Min tredje fråga rör mötet med Indiens ledare Narendra Modi. Det är mycket positivt att man kommer att återuppta frihandelsdiskussioner. Det ser vi som någonting bra. Jag skulle vilja ställa en fråga om det. Jag tror att det var Charles Michel som sa att mänskliga rättigheter, jämställdhet och lika möjligheter utgör kärnan av vårt samarbete. Det är naturligtvis väldigt positivt, men det finns också en baksida med Narendra Modi och den hindunationalism som han står för och hur det har diskriminerat muslimer i Indien. Jag undrar om detta var uppe på dagordningen.

Anf. 12 LEIF NYSMED (S):

Ordförande! Tack, statsministern, för återrapporten!

Det är viktiga slutsatser som EU:s ledare har enats om för att minska ojämlikheten och skapa nya trygga och gröna jobb. Det är avgörande för att vi ska kunna återstarta ekonomin och klara den gröna omställningen att EU också tar ett ansvar för att människor får en chans att ställa om till en ny arbetsmarknad.

Jag vill helt enkelt fråga statsministern vilken slutsats han själv ser som den viktigaste från mötet i Porto och om det finns någon punkt eller några punkter som han saknar.

Anf. 13 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Ordförande! Tack för återrapporten, statsministern!

Jag vill börja med att säga att det är mycket glädjande att den här deklARATIONEN nu har antagits. De sociala frågorna är verkligen viktiga. EU kan inte bara handla om ren tillväxt och marknad, utan det handlar också om våra medborgares välfärd, om utbildning, om att motverka arbetslöshet och om att motverka fattigdom. Mycket glädjande!

Mina frågor handlar om Indien. Det är mycket bra med samarbete för den gröna omställningen i det här handelsavtalet och att det är en fördjupad dialog kring klimat och energi. Här är det dock oerhört viktigt att handelsavtalet är i linje med Parisavtalet och att man har en efterlevnad av hållbarhetskapiteln så att det blir verkstad på riktigt och inte bara fina ord. Det skulle jag gärna vilja höra någonting mer om.

Det är nu helt nödvändigt att visa solidaritet med Indien i den svåra situation som Indien befinner sig i. Statsministern får därför gärna berätta något mer om vad Sverige gör för att hjälpa Indien i det här svåra läget.

Anf. 14 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Ordförande! Jag börjar med frågorna från Sofia Damm. Man får väl ändå begära att det jag säger på återrapporteringen räknas, och jag har väldigt tydligt sagt att vi tar upp och driver medlemsländernas egna kompetens och att det är där det avgörs. I min återrapport sa jag så här: Samtidigt ligger åtgärder som genomförande av sociala pelaren i huvudsak

inom medlemsstaternas mandat. Så ska det förbli. Kompetensfördelningen i fördraget ska inte ändras.

Detta har jag sagt, och det får gälla för alla frågor av den typen.

När det gäller EU och Indien vet jag inte om jag missförstod Sofia Damm, men det framgår tydligt av den gemensamma deklARATIONEN att det inte är så EU ser på Indien. Vi har en gemensam deklARATION som tar upp möjligheterna med att se varandra som de två största demokratierna. Vi vill ha en gemensam multilateral ordning, och vi tror på den, på FN, på WTO och så vidare. Vi vill fortsätta att utveckla arbetet med ekonomi och inte minst klimatfrågan och den digitala utvecklingen också bortom covid-19.

Det här är alltså en deklARATION om ett utvecklat samarbete mellan två parter som visar varandra respekt. Något annat kan vi inte ha, för då blir det inget samarbete. DeklARATIONEN bygger på ömsesidig respekt mellan två viktiga parter.

Maria Nilsson frågar om stämningen. Stämningen runt bordet är ”vad bra att vi har tagit det här steget nu”, detta oavsett vilken partigrupp man kommer ifrån. Alla kanske inte ger uttryck för det på det viset; det är blandat. Jag hade också bilaterala samtal med en företrädare som kommer från de konservativa leden som säger att i de här fallen tycker de inte att socialdemokrat eller konservativ spelar någon roll, för det här är viktigt för EU.

Detta vill jag nog säga är den allmänna stämningen. Sedan är det säkert någon som håller inne med någon annan uppfattning; så kan det vara. Men överlag är det en positiv stämning, att det är bra att vi tar det här steget. På en direkt fråga från mig till ledningen är det också tydligt att vi kommer att följa upp det här. Lika systematiskt som vi följer upp terminen med de ekonomiska faktorerna och resultaten ska vi följa upp den sociala dimensionen. Det känns väldigt bra att vi gör det.

Jag kan försäkra Maria Nilsson, återigen, att det här gäller alla grupper. Det finns ingen grupp som är undantagen. Det pratar vi om hela tiden: Exakt alla grupper är med. Det är hela vår ansats att alla måste räknas, och det har varit ansatsen från början. Sedan är vi förstas införstådda med att romerna har en utsatt situation, det är ingen tvekan om det, och det arbetar vi med inte minst gentemot de länder där det är störst problem. Alla måste naturligtvis inbegripas i detta.

När det gäller frågan om mänskliga rättigheter är det, som jag sa i min inledning, bra att det finns med en skrivning om dialogen om mänskliga rättigheter. Det är klart att det där inte löser sig på ett sådant här videomöte, men däremot bekräftades det, och jag bekräftar naturligtvis i positiv anda att den dialogen nu tas upp. Vi måste hela tiden ha en kontinuerlig dialog också med Indien liksom med andra om mänskliga rättigheter och att de efterlevs i alla sammanhang.

Leif Nysmed undrar om det är någonting som jag tycker är bäst. Nej, jag ser helheten, det vill säga att få ett arbete, att villkoren på arbetet är bra och om jag inte kan arbeta så måste det finnas ett skydd. De tre grundelementen finns där.

Det går säkert alltid att utveckla med tiden, men nu har vi principerna där sedan 2017. Det som är bra här är att nu har också kommissionen tagit det vidare i en handlingsplan med tre konkreta målsättningar, nämligen vad gäller sysselsättning, utbildning för människor som är i arbete – alltså

inte barns och ungas utbildning utan vuxnas utbildnings- och omställningsmöjligheter – och fattigdomsmålet. Man säger att vi behöver reducera antalet människor som riskerar att hamna i fattigdom med 15 miljoner, det beroende på att vi faktiskt har 90 miljoner på vår kontinent i EU som riskerar att hamna i fattigdom. Bara man hör det tycker jag att man får tillräckligt med argument för att säga att det här är en viktig del av EU:s arbete.

Jag får be Amanda Palmstierna om ursäkt: Det är tydligen lite problem med tekniken. Jag hörde frågan om Indien, så jag får be dig upprepa den andra.

När det gäller Indien frågade vi först om respiratorer, och det fanns det tydligen inget behov av. Man hade redan fått dem från andra. Men vi har så kallade syrekonzentratorer där man växlar om kväve med syre, och vi har konkret utlovat 200 sådana via MSB.

Det är det mest konkreta som har med det här att göra som jag kan återge direkt. Sedan är vi med i andra sammanhang som givare, där vi ger till humanitärt stöd på annat sätt som säkert också kommer Indien till del.

Amanda Palmstierna hade en fråga till, herr ordförande.

Anf. 15 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Det handlade om handelsavtal med Indien och att det är viktigt med den gröna omställningen där. Statsministern nämnde att det var en fördjupad dialog om klimat och energi. Då tog jag upp att det är viktigt att handelsavtalet är i linje med Parisavtalet och att hållbarhetskapitlen efterlevs. Det var en kommentar till det.

Anf. 16 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Ordförande! Då kan jag säga att vi bekräftar Parisavtalet på, tror jag, flera ställen. Det nämns i den här deklARATIONEN att när vi agerar ska det naturligtvis vara för att uppfylla Parisavtalet. Vi ser ju också Indien som en väldigt viktig spelare inför COP 26 i Glasgow.

Vad gäller handel påbörjas nu först ett investeringsskyddsavtal, och det är i sin tur meningen att det ska kunna leda till att vi sedermera kommer överens om ett handelsavtal. Det handelsavtalet ligger dock en bit bort i tiden, så vi måste naturligtvis se till att det handelsavtalet understödjer den utveckling vi vill se på klimat- och miljöområdet.

Anf. 17 ORDFÖRANDE:

Tack, statsministern, för den kompletteringen!

Vi har lite tid kvar och kan släppa loss två frågeställare med korta frågor.

Anf. 18 JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Tack återigen, statsministern, för de svar som har getts här!

Jag upplever att statsministern tycker att vi är rätt många som upprepar oss så att han också får upprepa sig. Jag får väl lov att säga att vi ändå är rätt många som lyfter upp problemet med den sociala pelaren, så det får väl statsministern tåla. Jag tycker snarare att det är statsministern som är ganska ensam om att inte se kopplingen och blunda för verkligheten. Där

upplever i vart fall jag att även arbetsmarknadens parter delar vår uppfattning, de flesta av dem som har gett uttryck för det här i dag.

När det gäller minimilöner, som ju är extremt omdiskuterat i Europa för tillfället, hade det varit lämpligt att inte vara så passiv, precis som Sofia Damm uttryckte det. Jag tänkte inte upprepa min fråga, men för att ha det sagt: Man säger ju uttryckligen i direktivet att genom att genomföra detta är det fyra delar av den sociala pelarens principer som ska genomföras, så jag förstår inte att man inte ser kopplingen.

Statsministern uttryckte som svar på min och flera andras frågor om att lyfta upp den här och många andra frågor som är viktiga för Sverige att vi är överens med arbetsmarknadens parter i den här frågan. Det kan man tolka som att statsministern menar att man var överens om att inte lyfta upp den vid det här tillfället. Som Sofia Damm säger var det många frågor som man skulle lyfta, och jag lyfte ju upp Mette Frederikssens väldigt proaktiva meddelande, förvisso på Instagram.

Min uppfattning är väl att arbetsmarknadens parter också tycker att statsministern och regeringen vid alla givna tillfällen ska ta tillfället i akt att stå upp för den svenska modellen. Jag vill därför ha ett klagörande vad statsministern menar med att vi är överens med arbetsmarknadens parter, för det kan ju inte ha varit vid det här tillfället.

Anf. 19 LUDVIG ASPLING (SD):

Herr ordförande! Påståendet att direktivet om minimilöner inte har något samband med den sociala pelaren är helt fel. Utkastet till direktiv nämner den sociala pelaren på inte mindre än åtta ställen.

Det faktum att denna fråga har diskuterats på EU-nivå tidigare och att det därför inte skulle vara pelaren som är ursprunget till förslaget är inte heller sant. Det finns knappast någon fråga som inte någon gång har diskuterats på EU-nivå, och det här har säkert skett långt tidigare än vid tillfället 2007 som statsministern hänvisar till. Det diskuterades säkert redan på 70-talet.

Men det handlar det inte om här. Anledningen till att detta förslag ligger på bordet är den sociala pelaren. Vägen från idé till lagstiftning är vanligtvis ganska lång. Att något har diskuterats vid något tidigare tillfälle betyder ingenting i detta sammanhang.

Det som statsministern säger är också rent ologiskt. Statsministern har tre påståenden. Påstående nummer ett: Vi håller med om att Europeiska unionen inte har behörighet att lagstifta om minimilöner. Nummer två: Förslaget kan bli verklighet. Nummer tre: Blir det verklighet har ändå inte behörighetsbalansen mellan medlemsstaterna och unionen förändrats. Dessa tre påståenden kan inte vara sanna samtidigt. Det är helt omöjligt.

Jag skulle vilja att statsministern förklarar lite närmare hur han ser på detta. Anser han verkligen på allvar att förslaget ligger utanför unionens behörighet samtidigt som unionens behörighet inte har utvidgats om förslaget blir verklighet? Det är helt ologiskt.

Anf. 20 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr ordförande! Jag tycker nog det uttrycks rätt väl och förklarande var problemet med den sociala pelaren sitter.

Runt bordet i Porto var vi överens om att det här är viktigt för att EU ska visa att det också finns en social dimension av detta samarbete. Det är

inte bara kapital och varor, utan det är det arbete som människorna åstadkommer som gör skillnad och ger resultat.

Människor ska behandlas med respekt på arbetsmarknaden, och vi vill att alla ska ha tillträde till arbetsmarknaden. I dag har inte alla det, och därför sätts nu ett tydligt mål för ökad sysselsättning. Inte minst gäller det kvinnors tillträde till arbetsmarknaden. Man ska få utbildningsmöjligheter så att man kan komma in på arbetsmarknaden, och det arbete man utför ska vara säkert och med sjysta villkor.

Det är en bra ansats som vi ska vara stolta över, och det är de allra flesta runt det bordet. Jag är därför lite förvånad över att några av oss i Sverige har så svårt att se att detta är positivt.

Kärnfrågan är huruvida den sociala pelaren har förändrat mandatet och vem som kan göra vad. Nej, det har den inte. Det finns ett sätt att göra detta, och det vet EU-nämnden. Det är bara med en fördragsförändring som denna kompetens kan förändras, och det har inte skett någon fördragsförändring. I sociala pelaren står det att villkoren ska vara sjysta, men det förändrar inte kompetensfördelningen mellan kommissionen och Europeiska rådet eller i någon annan del. Det finns i fördraget, och det är bara fördraget som kan förändra det.

Det är logiken, och den tänker jag hålla i. Sedan kan vi ha en uppfattning, vilket jag också sa förra gången, om att detta inte tillhör kommissionens kompetens, och då säger vi det: Det här är en medlemsstatsfråga. Vi vill framför allt inte att vår modell liksom danskarna inte vill att deras modell ska förstöras med detta direktiv, och då driver vi det till ett test. Då blir det också prövat i rättstjänsten om det finns mandat att göra detta eller inte. Vi får avvakta resultatet av det.

Nu pågår det en diskussion om hur detta slutligen ska utformas, och vi ligger fortfarande på lika mycket. Jag säger det gärna igen att vi tar alla tillfällen i akt att prata om detta när det är relevant. Vi tog upp det också vid detta tillfälle.

Vi ville dock inte göra detta till en huvudfråga detta toppmöte så att inget annat kunde komma upp, utan vi ville ha en bred diskussion. De sociala villkoren är viktiga för löntagarna och för EU. Nu tar vi ett kliv till, det finns en handlingsplan på plats och vi ska följa upp detta regelbundet. Det här är mycket bra, och Sverige ska vara stolt över att ha tagit initiativ till detta.

Nu har vi något att peka på så att vi kan säga till alla löntagare och medborgare i Europa att den sociala dimensionen är minst lika viktig, för det är människorna som räknas och som ska stå i centrum.

Anf. 21 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar statsministern för återrapporten från det informella mötet i Europeiska rådet den 8 maj. Vi tillönskar statsministern en trivsamt Kristi Himmelsfärdshelg och hoppas att han får njuta lite av det soliga och somriga väder som nu har landat i Sverige.

2020/21:41
11 maj

§ 3 Övriga frågor

Nästa sammanträde äger rum i morgon bitti klockan 8.00. Notera tiden! Det är i Skandiasalen, och frågorna som behandlas är utbildning, ungdom, kultur och idrott samt utrikesfrågor, handel.

Jag tackar alla närvarande ledamöter, tjänstepersoner, journalister och medier, vakter och stenografer för närvaro vid dagens sammanträde.

Härmed avslutas mötet.

Innehållsförteckning

2020/21:41

11 maj

---

§ 1 Fråga om medgivande till deltagande på distans

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1

§ 2 Återrapport från informellt möte mellan stats- och regeringschefer

.....	2
Anf. 2 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	2
Anf. 3 JESSIKA ROSWALL (M).....	3
Anf. 4 LUDVIG ASPLING (SD).....	3
Anf. 5 ANNIKA QARLSSON (C).....	5
Anf. 6 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	5
Anf. 7 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	6
Anf. 8 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	6
Anf. 9 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	6
Anf. 10 SOFIA DAMM (KD).....	7
Anf. 11 MARIA NILSSON (L).....	8
Anf. 12 LEIF NYSMED (S).....	9
Anf. 13 AMANDA PALMSTIERNA (MP)	9
Anf. 14 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	9
Anf. 15 AMANDA PALMSTIERNA (MP)	11
Anf. 16 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	11
Anf. 17 ORDFÖRANDEN.....	11
Anf. 18 JESSIKA ROSWALL (M).....	11
Anf. 19 LUDVIG ASPLING (SD).....	12
Anf. 20 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	12
Anf. 21 ORDFÖRANDEN.....	13

§ 3 Övriga frågor

.....	14
-------	----